શ્રી શત્રુંજય – મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

સા વિદ્યા યા વિમુક્તયે

શત્રુંજય એકેડમી, શ્રી પદ્મપ્રભસ્વામી જૈન મંદિર, સ્ટેશન રોડ, ચાળીસગામ – ૪૨૪ ૧૦૧.

સમ્યગ્જ્ઞાન વિશારદ

Answer-Sheet

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

અભ્યાસક્રમ ક્રં : ૮

એનરોલમેન્ટ નંબર 8 ગામ ____

વિદ્યાર્થીનું નામ ____

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	મોક્ષપ્રાપ્તિ
(૨)	સૂર્યજી
(૩)	મહામારી
(૪)	તપાગચ્છીય
(૫)	આચાર્ય પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ
(૬)	મિશ્ર ઔદારિક
(૭)	ઉપદ્રવો
(૮)	વિકલેન્દ્રિય
(૯)	સ્વોપજ્ઞવૃત્તિ
(૧૦)	પરિપક્વતા
(૧૧)	બાહ્યવર્તન
(૧૨)	પંચાંગી આગમ
(૧૩)	વિજયાદેવી
(૧૪)	સૂક્ષ્મક્રિયાનિવૃત્તિ
(૧૫)	હસ્તપ્રતો
(૧૬)	કાર્યકારણ
(૧૭)	જિનપ્રણીત
(૧૮)	ચૈત્યવાસ
(૧૯)	સયોગી ગુણસ્થાનકે
(૨૦)	આજીવિકા.

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	પૂર્વક્રિયા
(૨)	આચાર્યશ્રી દેવસૂરિજી મ.
(૩)	શ્રી માનદેવસૂરિ
(૪)	સમસ્ત લોક અને અલોક.
(૫)	શ્રી શાંતિજિન
(૬)	કર્મ અનુસાર
(૭)	ત્રીજો - ચોથો આરો
(૮)	આચાર્ય સોમપ્રભસૂરિ
(૯)	દેશવિરતિ
(૧૦)	પાપોદયે
(૧૧)	સાતે નરકમાં
(૧૨)	વેદનીય અને આયુષ્યકર્મની
(૧૩)	મહારાજ શલગંગા
(૧૪)	સદ્દાલપુત્રને
(૧૫)	ષડ્દર્શનનું
(૧૬)	કાયયોગ
(૧૭)	છોડીને
(૧૮)	સ્તવાયેલી
(૧૯)	હાથમાં રહેલા
(૨૦)	સૂર્ય
(૧૧)	છોડીને
(૧૨)	તેમજ
(૧૩)	કરીને
(૧૪)	બાકીના
(૧૫)	વનસ્પતિકાય
(૧૬)	પામે છે
(૧૭)	તુષ્ટ કરાયેલી
(૧૮)	સાતે
(૧૯)	જેમના
(૨૦)	પ્રશસ્ત

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	દેવો
(૨)	ઉત્પન્ન થાય છે
(૩)	રવૈયા
(૪)	ચુકલ

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૬	(૬)	૩
(૨)	૧૦	(૭)	૯
(૩)	૭	(૮)	૪
(૪)	૧	(૯)	૨
(૫)	૮	(૧૦)	૫

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૪૪
(૨)	૫
(૩)	૬૬ વર્ષ
(૪)	દશોન પુર્વકોડ
(૫)	૨૨
(૬)	૧૬૮૮
(૭)	૧૬
(૮)	૫
(૯)	૭
(૧૦)	૭

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	×	(૧)	૨૪
(૨)	✓	(૨)	૯
(૩)	×	(૩)	૧
(૪)	×	(૪)	૧૮
(૫)	✓	(૫)	૧૫
(૬)	✓	(૬)	૨૧
(૭)	×	(૭)	૧૦
(૮)	✓	(૮)	૬
(૯)	×	(૯)	૧૧
(૧૦)	✓	(૧૦)	૧૭

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ____ તપાસનારની સહી ____

પ્રશ્ન - ૮

૧. જૈન શાસ્ત્રો અનુસાર દરેક કાર્યની સિદ્ધિમાં કાળ વગેરે પાંચ કારણો હોય છે. તે આ પ્રમાણે – કાળ, સ્વભાવ, નિયતિ, પૂર્વકર્મ અને ઉદ્યમ(પુરૂષાર્થ). (૧) કાળ → જે કાર્ય જે સમયમાં થવાનું હોય છે એ જ સમયમાં થાય છે. કાળની પરિપક્વતા થાય છે ત્યારે જ કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે. મોક્ષપ્રાપ્તિ માટે ત્રીજો-ચોથો આરો અનુકૂળ કાળ છે. (૨) સ્વભાવ → યોગ્ય કાળ પ્રાપ્ત થયો હોય પણ સ્વભાવનો સંયોગ ન મળે તો કાર્યસિદ્ધિ ન થાય. ત્રીજો-ચોથો આરો હોય પણ જે જીવનો સ્વભાવ મોક્ષે જવાનો હોય તે જ મોક્ષમાં જઈ શકે. (૩) પુરૂષાર્થ → કાળ, સ્વભાવ, નિયતિ બધું અનુકૂળ હોય છતાં જીવ પુરૂષાર્થ ન કરે તો સિદ્ધિ ન મળે. આત્મવીર્ય ફોરવવાના પુરૂષાર્થ વિના મોક્ષપ્રાપ્તિ શક્ય નથી.

૨. મુનિશ્રી યશોવિજયજીની તેજસ્વિતા, બુદ્ધિપ્રતિભા અને સુયોગ્યતા વગેરેના અવધાનનાપ્રયોગ દ્વારા પિછાણીને આવર્જિત થયેલા શ્રેષ્ઠી શ્રી ધનજી સુરાએ ગુરૂ ભગવંતને વિનંતી કરી કે આ મહાત્માને કાશી વિદ્યાભ્યાસ કરાવો તો શ્રી જિનશાસનને બીજા શ્રી હરિભદ્રસૂરિ કે શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ મ. મળશે. એ માટેની બધી વ્યવસ્થાનો લાભ પણ પોતે જ લેવાની તત્પરતા બતાવી. ગંગાનદીના કિનારે ઐંકારના જાપથી સરસ્વતીદેવીને પ્રસન્ન કરીને વરદાન મેળવ્યું. કાશીમાં ત્રણ વર્ષ અને આગ્રામાં ચાર વર્ષ પ્રકાંડ વિદ્વાન ભટ્ટાચાર્ય પાસે ષડ્દર્શનનું વગેરેનું તલસ્પર્શી અધ્યયન કર્યું. કાશીના વિદ્વાનો દ્વારા "ન્યાયવિશારદ" અને "ન્યાયાચાર્ય" બે માનવંતા બિરૂદ પામ્યા.

૩. વીસ સ્થાનકોના સેવનથી જે જીવે તીર્થંકર નામકર્મ પ્રાપ્ત કર્યું છે તે જીવ સયોગી ગુણસ્થાનકે તીર્થંકર નામકર્મના ઉદયથી કેવળી બનીને જગત્પતિ ત્રિભુવનાધિપતિ બને છે. તીર્થંકર પ્રભુ ચોત્રીસ અતિશયોથી યુક્ત છે. ચાર અતિશય જન્મથી, અગિયાર કર્મક્ષયથી, ઓગણીસ દેવકૃત હોય છે. કેવલજ્ઞાની ભગવંત પૃથ્વીપીઠ પર જઘન્યથી આઠ વર્ષ ઓછા પૂર્વ ક્રોડ પ્રમાણ કાળ સુધી સુવર્ણકમલ ઉપર પગ સ્થાપન કરીને વિચરે છે. અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્ય સહિત હોય છે. કરોડો સુર-અસુરોથી સેવાતા હોય છે. ચરણ કમલ જેમના એવા તીર્થંકર પરમાત્મા મધ્યમ આયુષ્યવાળા હોય છે. ધર્મદેશના આપવામાં અગલાન બનીને સર્વવિરતિ-દેશવિરતિ વગેરે વ્રતો આપીને તીર્થંકર નામકર્મ ભોગવે છે. મનુષ્યો અને દેવો તેમને નમે છે, પૂજે છે. શ્રેષ્ઠ, સર્વોત્તમ ઉપદેશથી તીર્થંકરો શાસનને પ્રવર્તાવે છે.

૪. પૃથ્વીકાયાદિ દસ પદને વિષે પૃથ્વીકાય, અપકાય અને વનસ્પતિકાય ઉત્પન્ન થાય છે. પૃથ્વીકાયાદિ દસ પદોમાંથી નીકળેલા જીવો તેઉકાય અને વાયુકાયને વિષે ઉત્પન્ન થાય છે. પૃથ્વીકાયાદિ દસપદ એટલે પાંચ સ્થાવર (પૃથ્વીકાય, તેઉકાય, અપકાય, વાયુકાય અને વનસ્પતિ), ત્રણ વિકલેન્દ્રિય (બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચઉરેન્દ્રિય), ગર્ભજ તિર્યંચ અને ગર્ભજ મનુષ્ય. આ દસ પદમાં પૃથ્વી, અપ, અને વનસ્પતિના જીવો આવે. આ દસપદમાંથી તેઉકાય-વાયુકાયમાં જાય.

પૃથ્વીકાય
અપકાય ⟺ પૃથ્વીકાયાદિ દસ પદ ⟺ વનસ્પતિકાય.

વાયુકાય ⟵ પૃથ્વીકાયાદિ દસ પદ ⟶ તેઉકાય

૫. આચાર્ય શ્રી પાર્શ્વચંદ્રસૂરિજીએ સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, ગુજરાતી ભાષામાં વિપુલ ગદ્ય-પદ્ય સાહિત્ય રચીને છૂટે હાથે જ્ઞાનદાન કર્યું છે. "સપ્તપદી શાસ્ત્ર" "સંઘરંગપ્રબંધ" "ખંધકચરી" "સુરદીપિકા" 'રૂપકમાલા', 'પૂજાશતક' 'વિધિવિચાર' 'ઉપદેશસાર' વગેરે ગ્રંથોમાં તેમનો ઉપદેશ, તેમણે કરેલા ક્રિયોદ્ધારની ચર્ચા, તેમના સંશોધનની વ્યાપકતા વગેરે ઝિલાયાં છે. તેમના ગ્રંથોનું શાંતિથી અવલોકન કરનાર તેમના વિચારોની મૌલિકતા, તર્કબદ્ધતા અને સ્પષ્ટતાથી પ્રભાવિત થયા વિના રહેશે નહીં. સંખ્યાબંધ પ્રકરણો, છત્રીસીઓ, બત્રીસીઓ, કુલકો, રાસ, સ્તવન, સજ્ઝાય, સ્તુતિ વગેરેમાં તેમની વિદ્વતા, કવિત્વ, ભક્તિ અને મૌલિકતાના સુંદર દર્શન થાય છે. સાહિત્યક્ષેત્રે તેમનું આગવું અર્પણ છે. પવિત્ર જૈન આગમોના પ્રચલિત લોકભાષામાં અનુવાદો. જૈનાગમ, જૂની ગુજરાતી ભાષા, સાહિત્ય અને ઈતિહાસના અભ્યાસી વર્ગ માટે આ સાહિત્યમાં પ્રચુર અભ્યાસ સામગ્રી